

TCVN TIÊU CHUẨN QUỐC GIA * NATIONAL STANDARD

TCVN 8184 – 8 : 2009

ISO 6107 – 8 : 1993

WITH AMENDMENT 1 : 2001

Xuất bản lần 2

Second edition

CHẤT LƯỢNG NƯỚC – THUẬT NGỮ – PHẦN 8

WATER QUALITY – VOCABULARY – PART 8

HÀ NỘI – 2009

Lời nói đầu

TCVN 8184-8 : 2009 thay thế TCVN 6488 : 1999

TCVN 8184-8 : 2009 hoàn toàn tương đương với ISO 6107-8: 1993 và Sửa đổi 1 : 2001.

TCVN 8184-8 : 2009 do Ban kỹ thuật tiêu chuẩn quốc gia TCVN/TC 147 *Chất lượng nước* biên soạn, Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng đề nghị, Bộ Khoa học và Công nghệ công bố.

Bộ tiêu chuẩn **TCVN 8184**, *Chất lượng nước – Thuật ngữ* gồm các tiêu chuẩn sau:

- TCVN 8184-1 : 2009 (ISO 6107-1:2004), Phần 1;
- TCVN 8184 -2 : 2009 (ISO 6107-2 : 2006), Phần 2;
- TCVN 5982 : 1995 (ISO 6107-3 : 1993), Phần 3;
- TCVN 5983 : 1995 (ISO 6107-4 : 1993), Phần 4;
- TCVN 8184-5 : 2009 (ISO 6107-5 : 2004), Phần 5;
- TCVN 8184-6 : 2009 (ISO 6107-6 : 2004), Phần 6;
- TCVN 8184-7 : 2009 (ISO 6107-7 : 2004), Phần 7;
- TCVN 8184-8 : 2009 (ISO 6107-8 : 1993/Amd 1 : 2001), Phần 8.

Bộ tiêu chuẩn **ISO 6107** "*Water quality – Vocabulary*" còn tiêu chuẩn sau:

- ISO 6107-9:1997, Part 9: Alphabetical list and subject index

Introduction

The definitions in any part or edition of ISO 6107 are not necessarily identical to those in the standards concerned, or to those in standard scientific text books or dictionaries. These definitions have been formulated for technical purposes, as well as for the understanding and benefit of the non-expert in the field. Although every effort has been made to ensure that the definitions are technically correct, they may not include all the details covered by the definitions in the standards. Language and expressions may not always be in line with strict scientific nomenclature. The definitions in this vocabulary are, therefore, not intended for purposes such as legal proceedings and contractual specifications. ISO 6107 is restricted to definitions for selected terms which appear in International Standards of ISO/TC 147, *Water quality*.

Lời giới thiệu

Những định nghĩa trong các phần của tiêu chuẩn TCVN 8184 (ISO 6107) không nhất thiết phải hoàn toàn tương đương với định nghĩa trong các tiêu chuẩn có liên quan hoặc trong văn từ của sách khoa học hoặc từ điển. Những định nghĩa này được hình thành vì mục đích kỹ thuật cũng như để thông hiểu và mang lại ích lợi cho người sử dụng không phải là chuyên gia trong lĩnh vực chất lượng nước. Mặc dù đã rất cố gắng để đảm bảo các định nghĩa đúng đắn về mặt kỹ thuật, nhưng trong tiêu chuẩn này cũng không thể nêu ra đầy đủ mọi chi tiết. Vì thế, các định nghĩa và thuật ngữ của tiêu chuẩn này không nhằm cho mục đích tiến hành pháp lý và qui định trong hợp đồng. TCVN 8184 (ISO 6107) được hạn chế ở những định nghĩa cho các thuật ngữ đã lựa chọn xuất hiện trong tiêu chuẩn của Ban kỹ thuật tiêu chuẩn quốc gia TCVN/TC 147 *Chất lượng nước*.

Chất lượng nước – Thuật ngữ – Phần 8

Water quality – Vocabulary – Part 8

Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này là một trong tám tiêu chuẩn về các thuật ngữ dùng trong một số lĩnh vực của đặc tính chất lượng nước.

Scope

This part of ISO 6107 defines an eighth list of terms used in certain fields of water quality characterization.

Thuật ngữ và định nghĩa

1

Độ đúng

Mức phù hợp của kết quả thử với giá trị đối chứng được chấp nhận.

CHÚ THÍCH: Thuật ngữ độ đúng, khi áp dụng vào tập hợp kết quả thử, mô tả sự kết hợp của các thành phần ngẫu nhiên và sai số hệ thống chung của thành phần lệch.

2

Nước mưa axit

Nước mưa có giá trị pH nhỏ hơn 5.

3

Giới hạn can thiệp

Giới hạn kiểm soát

Giới hạn thống kê đang xét nằm cao hơn (giới hạn trên) hoặc thấp hơn (giới hạn dưới) hoặc nằm ngoài giới hạn đó khi phải thực hiện hành động can thiệp.

CHÚ THÍCH: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14 (ISO 5667-14).

4

Sinh vật hiếu khí

Sinh vật nói chung yêu cầu sự có mặt của oxy dạng khí hoặc oxy hoà tan để sống và phát triển.

Terms and definitions

1

accuracy

The closeness of agreement between a test result and the accepted reference value.

NOTE The term accuracy, when applied to a set of test results, describes a combination of random components and a common systematic error of bias component.

2

acid rain water

Rain water with a pH value of less than 5.

3

action limit

control limit

limit above which (upper limit) or below which (lower limit) or the limits outside which the statistic under consideration lies when corrective action should be taken

NOTE Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

4

aerobic organisms; aerobes

organisms generally requiring the presence of dissolved or gaseous oxygen for survival or multiplication.

<p>5</p> <p>Làm sạch khí</p> <p>Quá trình thổi khí dưới áp suất từ dưới lên trên đi qua cái lọc trọng lượng để khuấy môi trường lọc nhằm loại chất rắn bị giữ trước khi rửa ngược dòng.</p>	<p>5</p> <p>air scouring</p> <p>The process of passing air under pressure upwards through a gravity filter to agitate the filtration medium/media, in order to loosen the retained solids before back-washing.</p>
<p>6</p> <p>Nitơ amoni</p> <p>Nitơ có mặt dưới dạng amoni tự do hay ion amoni.</p>	<p>6</p> <p>ammoniacal nitrogen</p> <p>That nitrogen present as free ammonia and as ammonium ions.</p>
<p>7</p> <p>Amoni hoá</p> <p>(đôi khi gọi là cloramin hoá)</p> <p>Thêm amoni vào nước để tạo cloramin, tiếp theo là clo hoá như một quá trình xử lý.</p>	<p>7</p> <p>ammoniation</p> <p>(sometimes known as chloramination)</p> <p>The addition of ammonia to water to form chloroamines, following chlorination as a treatment process.</p>
<p>8</p> <p>Sinh vật kỵ khí</p> <p>Sinh vật cần sự vắng mặt của oxy dạng khí hay hoà tan để sống và phát triển.</p>	<p>8</p> <p>anaerobic organisms; anaerobes</p> <p>Organisms requiring the absence of dissolved or gaseous oxygen for survival or multiplication.</p>
<p>9</p> <p>Tầng ngậm nước (giới hạn)</p> <p>Tầng nước bị giới hạn giữa hai lớp không thấm.</p>	<p>9</p> <p>aquifer (confined)</p> <p>An aquifer confined between two impermeable strata.</p>
<p>10</p> <p>Tầng ngậm nước (không giới hạn)</p> <p>Một tầng nước mà lớp nước trên tạo thành giới hạn trên.</p>	<p>10</p> <p>aquifer (unconfined)</p> <p>An aquifer in which the water table defines the upper boundary.</p>

11

Mẫu tổng hợp theo vùng

Mẫu nước tổ hợp thu được sau khi phối trộn một loạt mẫu lấy được tại các điểm khác nhau từ một vùng nước và ở một độ sâu cụ thể.

CHÚ THÍCH: Theo TCVN 6663 (ISO 5667)

12

Mẫu sơ lược theo vùng

Những loạt mẫu nước riêng lẻ được lấy tại các điểm khác nhau từ một vùng nước và ở một độ sâu cụ thể.

CHÚ THÍCH: Theo TCVN 6663 (ISO 5667)

13

Độ chệch

Sự khác nhau giữa kỳ vọng của kết quả thử nghiệm và giá trị đối chứng được chấp nhận, nghĩa là sai số toàn bộ mang tính hệ thống ngược lại với sai số ngẫu nhiên.

CHÚ THÍCH Theo ISO 3534-1 và TCVN 6663-14 (ISO 5667-14).

14

Phép thử sinh học

Thử sinh học

Kỹ thuật dùng để đánh giá ảnh hưởng sinh học, định tính hoặc định lượng, của các chất khác nhau trong nước bằng cách quan sát những thay đổi trong hoạt động sinh học xác định.

[TCVN 8184-2 (ISO 6107-2), 11]

11

area-integrated sample

composite water sample obtained after combining a series of samples taken at various locations from a body of water at a particular depth

NOTE Adapted from ISO 5667.

12

area profile sample

series of individual water samples taken at various locations from a body of water at a particular depth

NOTE Adapted from ISO 5667.

13

bias

Difference between the expectation of the test results and an accepted reference value, i.e. the total systematic error in contrast to random error

NOTE Adapted from ISO 3534-1 and ISO 5667-14.

14

bioassay

biotesting

technique for evaluating the biological effect, either qualitatively or quantitatively, of various substances in water by means of changes in a specified biological activity

[ISO 6107-2:1997, 4.5]

15

Mẫu trắng

Giá trị quan sát thu được khi thực hiện phép đo trên một mẫu giống hết mẫu cần nghiên cứu, nhưng không chứa thành phần cần xác định.

CHÚ THÍCH: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14

16

Suối không thường xuyên

Suối chỉ chảy gián đoạn hoặc theo mùa.

17

Nước mặn

Nước tự nhiên hay nhân tạo có nồng độ muối cao hơn nước biển, đặc biệt là natri clorua.

18

Đường trung tâm

Đường thẳng trong một biểu đồ kiểm soát thể hiện giá trị trung bình theo thời gian dài hoặc giá trị đã qui định trước của phép đo thống kê đang được lập thành biểu đồ.

CHÚ THÍCH: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14

19

Phép thử cộng tác**Phép thử vòng****Phép thử luân chuyển**

Sự nghiên cứu liên phòng thí nghiệm, trong đó mỗi phòng thí nghiệm sử dụng cùng phương pháp phân tích đã được xác định, hoặc tự xác

15

blank

observed value obtained when measurement is made on a sample identical to the sample of interest, but in the absence of the determinand

NOTE Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

16

bourne

A spring which flows intermittently or seasonally.

17

brine

Water naturally or artificially containing a higher concentration of salts, especially sodium chloride, than sea water.

18

central line

line on a control chart representing the long-term average or a pre-specified value of the statistical measure being plotted

NOTE Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

19

collaborative test**ring test****round robin test**

interlaboratory study in which each laboratory uses the same defined, or its own defined, analytical method to analyse identical portions

TCVN 8184-8 : 2009

định cho mình để phân tích một vật liệu thử nghiệm phục vụ cho các mục đích như đánh giá phương pháp, đánh giá sự thành thạo trong thử nghiệm và chứng nhận vật liệu chuẩn.

20

Độ tương hợp

Mức độ thỏa thuận giữa dữ liệu thu được từ các nguồn khác nhau đối với kiểm soát sai số ngẫu nhiên và sai số hệ thống.

CHÚ THÍCH: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14 (ISO 5667-14).

21

Biểu đồ kiểm soát

Biểu đồ có giới hạn kiểm soát trên và/hoặc giới hạn kiểm soát dưới, trong đó các giá trị của một vài phép đo thống kê của một loạt mẫu hoặc nhóm mẫu phụ được lập thành biểu đồ, thường là tương ứng với thời gian hoặc thứ tự số mẫu.

CHÚ THÍCH 1: Biểu đồ kiểm soát thường có một đường trung tâm để giúp cho việc phát hiện ra xu hướng của các giá trị điểm tạo nên giới hạn kiểm soát

CHÚ THÍCH 2: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14

22

Khuẩn lam, tảo lam

Một nhóm lớn của procaryot quang hợp. Trong một số trường hợp một vài loại sinh ra chất độc có hại cho người và động vật.

of a test material for purposes such as method evaluation, laboratory proficiency testing, and certification of standard materials.

20

comparability

degree of agreement between data obtained from different sources with respect to control over random and systematic errors

NOTE Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

21

control chart

chart, with upper and/or lower control limits, on which values of some statistical measure for a series of samples or subgroups are plotted, usually in order by time or sample number

NOTE 1 The chart frequently shows a central line to assist detection of a trend of plotted values toward either control limit.

NOTE 2 Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

22

cyanobacteria; blue-green algae

A large group of photosynthetic prokaryotes. Under certain circumstances some species produce metabolites or toxins harmful to man and animals.

23

Giếng sâu

Giếng mà nước được lấy từ dưới một hoặc nhiều lớp không thấm.

24

Mẫu hợp nhất theo chiều sâu

Mẫu nước tổ hợp bao gồm các mẫu liên tục, mẫu rời rạc lấy được tại một địa điểm cụ thể từ một vùng nước, giữa tầng nước mặt và lớp trầm tích đáy hoặc giữa các độ sâu xác định khác theo một đường thẳng đứng và sau đó phối trộn lại.

CHÚ THÍCH: Theo TCVN 6663

25

Mẫu sơ lược theo chiều sâu

Những loạt mẫu nước được lấy tại các độ sâu khác nhau ở một điểm cụ thể của một vùng nước

CHÚ THÍCH 1: Để thu được đặc tính chất lượng nước suốt toàn bộ vùng nước, cần thiết phải lấy mẫu sơ lược theo chiều sâu ở các địa điểm khác nhau.

CHÚ THÍCH 2: Theo TCVN 6663.

26

Tự làm sạch

Quá trình các loài thủy sinh tự loại bỏ các chất bẩn.

27

Lắng khô

Lắng trên mặt đất dưới nhiều dạng khác nhau những chất không phải là nước.

23

deep well

A well which draws its water from below one or more strata.

24

depth-integrated sample

composite water sample comprising discrete or continuous samples taken at a particular location from a body of water, either between the surface and sediment layer or between other defined depths in a vertical line and subsequently combined

NOTE Adapted from ISO 5667.

25

depth profile sample

series of water samples taken at various depths from a body of water at a specific point

NOTE 1 In order to obtain a characterization of the water quality throughout the entire water body, it is necessary to take depth profile samples at various locations.

NOTE 2 Adapted from ISO 5667.

26

depuration

The process by which living aquatic organisms free themselves of impurities.

27

dry deposition

The deposition onto the earth's surface of substances other than water in its various forms.

28

Giếng khô

Buồng dưới đất, được giữ khô, đặt máy bơm và các thiết bị bơm.

29

Hô hấp nội sinh

Sự trao đổi chất sinh năng lượng mà không lấy chất nào từ bên ngoài.

30

Eucaryot (tế bào nhân thực)

Sinh vật có cấu trúc tế bào, trong đó nhân được bao quanh bởi màng nhân.

31

Sự thoát hơi nước

Sự bay hơi của một thảm thực vật. Nó gồm nước hấp thụ bởi cây cỏ rồi tiếp theo là sự bốc hơi, sự bốc hơi từ mặt khô của lá cây và sự bốc hơi từ đất.

32

Hô hấp ngoại sinh

Sự trao đổi chất sinh năng lượng có lấy chất từ ngoài.

33

Sinh vật hiếu khí tùy ý

Sinh vật nói chung kỵ khí, nhưng có thể biến đổi hoặc dùng oxy ở nồng độ thấp.

28

dry well

A chamber, below ground level, that remains dry, and houses pumping apparatus with its associated pipework and equipment.

29

endogenous respiration

Energy-yielding metabolism without the uptake of Substrate.

30

eukaryotes

Organisms with a cell structure in which the nucleus is surrounded by a nuclear membrane.

31

evapotranspiration

The total evaporation of an area covered with vegetation. It is comprised of water that is intercepted by the Vegetation followed by evaporation, the evaporation from the dry surface of plant leaves (transpiration), and the evaporation from the soil.

32

exogenous respiration

Energy-yielding metabolism with the uptake of exogenous Substrate.

33

facultative aerobes

Anaerobic organisms which tolerate or use oxygen in low concentrations.

- 34**
Sinh vật kỵ khí tùy ý
Sinh vật nói chung hiếu khí, nhưng có thể sống và phát triển với một ít hoặc không có oxy.
- 35**
Vi khuẩn gram âm
Vi khuẩn mà màng tế bào không giữ màu xanh khi thử gram.
- 36**
Vi khuẩn gram dương
Vi khuẩn mà màng tế bào giữ màu xanh khi thử gram.
- 37**
Chất rắn thô
Những vật hoặc hạt lớn trong nước thải thô, có thể gây khó khăn cho xử lý.
- 38**
Nước nặng
Nước chứa một tỷ lệ đồng vị nặng hiđrô liên kết với oxy cao hơn thông thường.
- 39**
Lực ion
Được định nghĩa là $I = 0,5 \sum c_i (z_i)^2$, trong đó I là lực ion (mol/l), c_i là nồng độ của ion (mol/l) và z_i là số điện tích của ion i . Lực ion cần thiết để tính hoạt độ của ion trong nước có chứa hỗn hợp ion.
- 34**
facultative anaerobes
Aerobic organisms which can also survive or multiply with little or no oxygen.
- 35**
gram-negative bacteria
Bacteria whose cell walls do not retain the blue dye when Gram's staining technique is used.
- 36**
gram-positive bacteria
Bacteria whose cell walls retain the blue dye when gram's staining technique is used.
- 37**
gross solids
Objects or large particles found in raw sewage that may affect treatment adversely.
- 38**
heavy water
Water which contains a higher than normal proportion of the heavy isotopes of hydrogen in combination with oxygen.
- 39**
ionic strength
Defined as $I = 0.5 \sum c_i (z_i)^2$, where I is the ionic strength (in mol/l), c_i the concentration of ion (in mol/l) and z_i is the charge number of ion i . The ionic strength is necessary for the calculation of the activities of the individual ions in water containing a mixture of ions.

40

Nitơ Ken-đan (Kjeldahl)

Nồng độ của nitơ hữu cơ và nitơ amoni trong mẫu, xác định dưới những điều kiện riêng dựa trên sự phân huỷ bằng axit sunfuric.

41

Hồ nước mặn (ven biển)

Một khối nước nông như hồ, ao, gần biển và thông với biển qua một lối hẹp và nông.

42

Hồ (nước thải), ao ổn định

Hồ dùng để chứa nước thải trước khi đổ đi, trong đó xảy ra sự oxy hoá các hợp chất hữu cơ do oxy từ không khí tan vào nước, hoặc do tự nhiên hoặc tăng tốc nhân tạo.

43

Hồ (bùn); ao kỵ khí

Ao trong đó xảy ra quá trình phân huỷ kỵ khí của bùn.

44

Loài Legionella

Một nhóm vi khuẩn gram âm gây bệnh, không tạo bào tử, chịu nhiệt, tồn tại phổ biến trong nước đặc biệt là bùn. Chúng phát triển tốt nhất ở 30 °C đến 45 °C. Loài legionella pneumophila gây bệnh legionellosis và các bệnh khác. Vi sinh vật có thể phát triển chậm ở nhiệt độ dưới 20 °C và có thể chịu được nhiệt độ khoảng 55 °C.

40

Kjeldahl nitrogen

The concentration of organic nitrogen and ammoniacal nitrogen in a sample, determined under specified conditions based on digestion with sulfuric acid.

41

lagoon (coastal)

A shallow body of water, such as a pond or lake, close to the sea and usually with a shallow, restricted inlet from the sea.

42

lagoon (sewage); Stabilkation Pond

A basin used for the retention of waste water before final disposal, in which biological oxidation of organic material is effected by transfer of oxygen from air to the water, either naturally or artificially accelerated.

43

lagoon (sludge); anaerobic Pond

A basin in which a process of anaerobic decomposition of sludge takes place.

44

Legionella species

A group of Gram-negative, thermotolerant, non-spore-forming, pathogenic bacteria, widespread in water and particularly in slimes and deposits. They grow best at temperatures between 30 °C and 45 °C. The species Legionella pneumophila can cause legionellosis (legion-naire's disease) among other diseases. This organism can grow slowly at temperatures down to 20 °C and can tolerate temperatures of about 55 °C.

45

Loài Leptospira

vi khuẩn do chuột, chuột nhà, chuột nhắt, chó và một vài động vật hoang dã và nuôi trong nhà bài tiết ra. *Leptospira icterohaemorrhagiae*, do chuột bài tiết ra có thể gây truyền nhiễm cho người (qua các vết thương ở da) tiếp xúc với nước và đất bị ô nhiễm bởi chất thải như vậy, gây bệnh sốt vàng da chảy máu.

46

Nước mesosaprobic (α , β)

Nước bị ô nhiễm bởi một quần thể sinh vật đặc trưng và có nồng độ oxy trung bình. Đôi khi người ta phân biệt hai dạng (α và β), dạng α thể hiện trạng thái ô nhiễm hơn.

47

Nước khoáng

Nước chứa nhiều chất vô cơ hơn nước sinh hoạt thông thường.

48

Trầm tích di động

Vật liệu thể rắn tuân theo sự di chuyển trong lòng một vùng (khối) nước.

CHÚ THÍCH 1: Sự tuân theo này liên quan đến khối lượng của trầm tích và tốc độ dòng chảy của nước.

CHÚ THÍCH 2: Theo TCVN 6663

45

Leptospira species

Bacteria excreted by rats, mice, dogs, and certain other wild and domestic animals. *Leptospira icterohaemorrhagiae*, excreted by rats, may infect humans (particularly through damaged skin) who come into contact with water and soil polluted by such excretions, causing leptospiral jaundice (Weil's disease, leptospirosis).

46

mesosaprobic water (α , β)

Polluted water that is characterized by a population of specific species of organisms and a moderate concentration of oxygen. Sometimes, two forms are distinguished (α and β), the former representing the more polluted state.

47

mineral water

Water which contains more mineral substances than normal potable water.

48

mobile sediment

solid material which is amenable to movement within a body of water

NOTE 1 The amenability is related to the mass of the sediment and the flowrate of the water.

NOTE 2 Adapted from ISO 5667.

49

Sinh vật hiếu khí bắt buộc

Các sinh vật hiếu khí, chỉ có thể sống khi có oxy.

50

Sinh vật kỵ khí bắt buộc

Các sinh vật kỵ khí, chỉ có thể sống khi không có oxy.

51

Nitơ hữu cơ

Hiệu giữa hàm lượng nitơ Ken-đan và hàm lượng nitơ amoni của một mẫu.

52

Sinh vật biển khơi

Sinh vật sống ở vùng nước biển tự do bên ngoài thềm lục địa.

53

Chỉ số permanganat (của nước)

Nồng độ khối lượng của oxy tương đương với lượng ion permanganat bị tiêu thụ khi mẫu nước được xử lý với chất oxy hoá này trong những điều kiện nhất định.

54

Mức nước ngầm piezomet

Mức nước dâng lên một cách tự nhiên trong giếng.

49

obligate aerobes

Aerobes which can survive only in the presence of oxygen.

50

obligate anaerobes

Anaerobes which can survive only in the absence of oxygen.

51

organic nitrogen

The difference between the nitrogen contents of a sample derived from the determination of Kjeldahl nitrogen and ammoniacal nitrogen.

52

pelagic organisms

Organisms living in the free body of water beyond the littoral zone.

53

permanganate index (of water)

The mass concentration of oxygen equivalent to the amount of permanganate ion consumed when a water sample is treated with that oxidant under defined conditions.

54

piezometric ground water level

The level to which water rises naturally in a well.

55

Vật nước dạng lông chim

Sự phân bố nước từ một nguồn điểm xả vào trong một vùng nước có tính chất vật lý hoặc hoá học khác trước khi hoà trộn xảy ra.

56

Độ chính xác

Mức phù hợp giữa các kết quả thử độc lập trong những điều kiện quy định.

CHÚ THÍCH 1: Độ chính xác chỉ phụ thuộc vào phân bố sai số ngẫu nhiên mà không liên quan đến giá trị thực hoặc giá trị quy định.

CHÚ THÍCH 2: Độ chính xác được tính là độ lệch chuẩn của kết quả thử. Khi độ chính xác thấp thì độ lệch chuẩn cao.

57

Procaryot (sinh vật nhân giả)

Tất cả vi sinh vật không có màng nhân bao gồm cả actinomycet và tảo lam.

58

Protist/protisla (sinh vật nguyên sơ)

Bao gồm vi khuẩn procaryot và tảo eukaryotic, nấm và bào tử kích thước micro.

55

plume

The distribution of water, from a point source, discharging into a body of water of different physical and/or chemical properties before mixing has occurred.

56

precision

The closeness of agreement between independent test results obtained under prescribed conditions.

NOTE 1 Precision depends only on the distribution of random errors and does not relate to the true value or the specified value.

NOTE 2 The measure of precision is usually expressed in terms of imprecision and computed as a Standard deviation of the test results. Lower precision is reflected by a larger standard deviation.

57

prokaryotes

Bacteria, including actinomycetes and cyanobacteria (blue-green algae) which do not possess nuclear membranes.

58

protists; protista

Prokaryotic bacteria and eukaryotic algae, fungi and protozoa of microscopic size.

59

Vi khuẩn pseudomonas

Nhóm vi khuẩn hiếu khí, Gram âm, oxidaza dương, catalaza dương, không tạo bào tử, rất phổ biến trong môi trường nước và chúng có thể sử dụng những chất vô cơ và hữu cơ đơn giản để phát triển. Phần lớn chúng sinh ra men tan, huỳnh quang hoặc có sắc tố.

60

Vi khuẩn ưa lạnh

Vi sinh vật có thể phát triển ở nhiệt độ dưới 20 °C.

61

Sai số ngẫu nhiên

Một thành phần của sai số, trong số các kết quả thử đối với cùng đặc tính, biến thiên không dự đoán được.

CHÚ THÍCH: Không thể hiệu chỉnh được sai số ngẫu nhiên.

62

Độ phát hiện

Một lượng nào đó đã biết của một chất cần xác định, được thêm vào trong một mẫu mà một hệ thống phân tích có thể đo được.

CHÚ THÍCH 1: Độ phát hiện được tính từ sự khác nhau giữa các kết quả thu được của mẫu được thêm và mẫu không thêm chất cần xác định, và thường được tính theo phần trăm.

CHÚ THÍCH 2: Theo TCVN 6663-14.

59

Pseudomonas species

A group of aerobic, Gram-negative, oxidase-positive, catalase-positive, non-spore-forming bacteria which are ubiquitous in the aquatic environment and which can utilize many simple organic and inorganic substances for growth. Many of them produce soluble, fluorescent or coloured pigments.

60

psychrophilic microorganisms

Microorganisms which grow at temperatures below 20 °C.

61

random error

A component of the error which, in the course of a number of test results for the same characteristic, varies in an unpredictable way.

NOTE It is not possible to correct for random error.

62

recovery

Extent to which a known, added quantity of determinand in a sample can be measured by an analytical system

NOTE 1 It is calculated from the difference between results obtained from spiked and unspiked aliquots of sample, and is usually expressed as a percentage.

NOTE 2 Adapted from ISO 5667-14.

63

Tính đại diện

Chừng mực mà thành phần của các mẫu nước phản ánh các điều kiện trong vùng nước được nghiên cứu.

CHÚ THÍCH: theo TCVN 6663-14

64

Nước lợ

Nước có chứa hàm lượng muối, đặc biệt là natri clorua, lớn hơn nước ngọt, nhưng nhỏ hơn nước biển.

65

Trầm tích

Vật liệu được nước tải đi từ nơi xuất xứ đến nơi lắng đọng lại.

CHÚ THÍCH 1: Trong các dòng nước, trầm tích là vật liệu phù sa lơ lửng theo nước hoặc là thành lớp.

CHÚ THÍCH 2: Theo TCVN 6663-14

66

Hệ thống thoát nước riêng biệt

Một hệ thống mà nước thải và nước mặt được vận chuyển tách rời trong các hệ thống đường ống riêng rẽ.

67

Cống

Đường ống hay các kiến trúc khác ngầm dưới lòng đất được thiết kế để vận chuyển nước thải và/hoặc nước mưa từ nhiều nơi tới trạm xử lý hay hồ chứa.

63

representativeness

Extent to which the composition of the samples reflects conditions in the body of water of interest

NOTE Adapted from ISO 5667-14

64

saline water

Water which contains higher concentrations of salt, especially sodium chloride, than common fresh water but less than sea water.

65

sediment

Material transported by water from the place of origin to the place of deposition

NOTE 1 In water courses, sediment is the alluvial material carried in suspension or as bed.

NOTE 2 Adapted from ISO 5667.

66

separate(d) sewerage system

A System in which waste waters and surface water run-off are carried in separate sewers and drains.

67

sewer

Pipeline or other construction, usually underground, designed to convey waste waters and/or surface water run-off, usually from more than one site, to a treatment facility or a receiving body of water.

68

Hệ thống thoát nước

Một hệ thống cống và thiết bị hỗ trợ dùng để dẫn nước thải và/hoặc nước mưa tới trạm xử lý hay vùng nước nhận.

69

Biểu đồ kiểm soát Shewhart

Biểu đồ kiểm soát để cho biết một quá trình có được kiểm soát về mặt thống kê hay không, nghĩa là một biểu đồ sử dụng các thuộc tính (ví dụ sự chia tỷ lệ không phù hợp) hoặc các biến số (ví dụ: trung bình và dãy) để đánh giá một quá trình.

CHÚ THÍCH 1: Xem thêm ISO 3534-2

CHÚ THÍCH 2: Theo TCVN 6663-14.

70

Lớp phủ bùn

Huyền phù của kết tủa hidroxit qua nước trong bể gạn, ở dưới ranh giới bùn nước.

71

Bánh bùn

Bùn đã bị loại nước trở thành như chất rắn.

72

Sân phơi bùn

Hồ nông hay bể dùng để loại nước cho bùn bằng cách gạn thải đi hoặc bay hơi.

68

sewerage system

A system of sewers and ancillary works that conveys waste water and/or surface water runoff to a treatment facility or a receiving body of water.

69

Shewhart control chart

Control chart to show if a process is in statistical control, i.e. a chart using attributes (e.g. proportion nonconforming) or variables (e.g. average and range) for evaluating a process

NOTE 1 See also ISO 3534-2.

NOTE 2 Adapted from ISO 5667-14

70

sludge blanket

Suspension of hydroxide precipitate distributed through the water in a clarification tank below the sludge/water interface.

71

sludge cake

Sludge that has been sufficiently dewatered to be handled like a solid.

72

sludge drying bed

Shallow lagoon or tank for sludge dewatering by under-drainage and evaporation.

73

Lượng thêm chuẩn

Khối lượng đã biết của thành phần cần xác định được bổ sung vào một mẫu, thường là dùng cho mục đích tính sai số hệ thống của một hệ thống phân tích trong thực hành về độ tìm thấy.

CHÚ THÍCH: Theo TCVN 6663-14.

74

Giếng tràn

Một công trình nằm trong hệ thống cống, đảm bảo tiêu nước liên tục với mức đã định.

75

Trầm tích lơ lửng

Trầm tích vẫn còn lơ lửng trong dòng nước chảy với một quãng thời gian đáng kể mà không tiếp xúc với, hoặc lắng xuống đáy của dòng chảy.

CHÚ THÍCH: Theo TCVN 6663.

76

Bể chứa nước thải do mưa; Bể nước mưa

Bể chứa nước thải do mưa to, lưu lượng chảy vào trạm xử lý đã đạt mức tối đa. Tác dụng của nó một mặt là đảm bảo lưu giữ một lượng lớn nước thải trước khi tốc độ chảy trở lại bình thường, mặt khác là loại chất rắn có thể gạn được trước khi đổ vào vùng nước nhận.

73

spike

Known quantity of determinand which is added to a sample, usually for the purpose of estimating the systematic error of an analytical system by means of a recovery exercise

NOTE Adapted from ISO 5667-14.

74

storm overflow

A device, in a combined sewerage system, that relieves the System of flow in excess of a selected rate.

75

suspended sediment

Sediment which remains in suspension in flowing water for a considerable period of time without contact with, or settling on, the streambed

NOTE Adapted from ISO 5667.

76

storm sewage tank; Storm water tank; Storm water detention pond

A tank into which all Storm sewage in excess of the maximum flow to the main treatment process is directed in wet weather. Its purpose is to store as much as possible of the sewage for treatment when the flow has returned to normal, and to remove solids capable of settling from any sewage which overflows to a receiving body of water.

77

Sai số hệ thống

Một thành phần của sai số, trong số các kết quả thử đối với cùng đặc tính, luôn không đổi hoặc biến thiên dự đoán được.

78

Nhu cầu oxy lý thuyết (của nước)

Lượng oxy phải tiêu thụ trong sự oxy hoá tổng lượng chất hữu cơ để chuyển thành các sản phẩm cuối là chất vô cơ.

79

Vi sinh vật ưa nhiệt

Vi sinh vật phát triển được ở nhiệt độ trên 45 °C.

80

Tổng amoni

Tổng của ion amoni và amoni tự do, tính cùng đơn vị.

81

Sự thoát nước

Sự mất nước, như bay hơi qua lá cây, như nước được chuyển từ đất qua rễ cây.

82

Độ xác thực

Mức phù hợp giữa giá trị trung bình của một loạt giá trị thử và giá trị đối chứng được chấp nhận.

CHÚ THÍCH: Độ xác thực thường được biểu diễn bằng độ lệch.

77

systematic error

A component of the error which, in the course of a number of test results for the same characteristic, remains constant or varies in a predictable way.

78

theoretical oxygen demand (of water)

The amount of oxygen which should be consumed in the total oxidation of a given amount of organic Substrate to inorganic end products.

79

thermophilic microorganisms

Microorganisms which grow at temperatures above 45 °C.

80

total ammonia

Sum of ammonium ions and free ammonia, in compatible units.

81

transpiration

Loss of water, as vapour, through the leaves of plants, the water having been transported from the soil through the roots.

82

trueness

The closeness of agreement between the average value obtained from a large series of test results and an accepted reference value.

NOTE: The measure trueness is usually expressed in terms of bias

83

Axit béo dễ bay hơi

Axit hữu cơ no mạch ngắn, chủ yếu sinh ra trong khi phân huỷ kỵ khí.

84

Giới hạn cảnh báo

Giới hạn thống kê với xác suất cao đang xét nằm cao hơn (giới hạn trên) hoặc thấp hơn (giới hạn dưới) hoặc nằm giữa giới hạn đó khi quá trình đang được kiểm soát.

CHÚ THÍCH 1: Ví dụ, một giới hạn cảnh báo được đặt ở mức tin cậy 95 % với giới hạn hành động ở mức tin cậy 99%.

CHÚ THÍCH 2: Theo ISO 3534-2 và TCVN 6663-14 (ISO 5667-14).

85

Sự lắng ướt

Nước từ khí quyển rơi xuống dưới dạng lỏng (mưa) hay rắn (tuyết).

86

Giếng ướt

Hầm nằm dưới đất trong một trạm bơm, dùng chứa nước để bơm.

83

volatile fatty acids

Short-chain saturated organic acids, mainly produced during anaerobic digestion.

84

warning limit

Limit below which (upper limit), or above which (lower limit), or the limits between which, the statistic under consideration lies with a high probability when the process is under control

NOTE 1 For example, a warning limit may be set at the 95 % confidence level with an action limit at the 99 % confidence level.

NOTE 2 Adapted from ISO 3534-2 and ISO 5667-14.

85

wet deposition

Water precipitated from the atmosphere in either liquid (e.g. rain) or solid form (e.g. snow).

86

wet well

A chamber, below ground level in a pumping installation that receives water to be pumped.